

Sygn. akt	III AUa 36/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **6 maja 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **6 maja 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **6 listopada 2014 r.** sygn. akt **IV U 2576/13**

zmienia pkt I zaskarżonego wyroku w ten sposób , że oddala odwołanie .

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 maja 2015r.

Decyzją z dnia 30 września 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy M. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych , dochodzonego wnioskiem z dnia 30 sierpnia 2013 r.w trybie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Powołując w podstawie prawnej decyzji art.184 w/w ustawy jak też § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) organ rentowy stwierdził ,że wnioskodawca nie wykazał żadnego z wymaganych 15 lat okresu pracy w warunkach szczególnych (przy jednoczesnym potwierdzeniu spełnienia pozostałych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia). W tym bowiem względzie – odnosząc się do przedłożonych przez wnioskodawcę na potwierdzenie kwalifikowanego zatrudnienia dowodów - organ rentowy zauważał, że ;

-gdy idzie o okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (od 1 grudnia 1974 r. do 30 kwietnia 1994 r.) brak jest świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych , a same pisemne oświadczenie wnioskodawcy czy zaświadczenia świadków nie mogą zastąpić tego dowodu ,

- z kolei gdy idzie o okresy zatrudnienia na które wystawiono tego rodzaju dokumenty (od 12 marca 1990 r. do 15 maja 1991 r. i od 24 kwietnia 1991 r. do 4 listopada 1992 r. (...) S.A. jak też od 7 listopada 1994 r. do 26 czerwca 1998 r. A.E. (...) Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o. o. w W.) to przedłożone świadectwa zawierają tego rodzaju błędy merytoryczne , które wykluczają uznanie ich za w pełni miarodajny środek dowodowy – wg ZUS podany w nich charakter pracy nie odpowiadał ściśle charakterowi pracy określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. ,przy jednoczesnym braku wyjaśnienia ,czy wnioskodawca zajmując na budowach stanowiska w dozorcze inżynieryjno- technicznym wykonywał te czynności stale i bezpośrednio przy stanowiskach na których praca wykonywana była w warunkach szczególnych (kwestia wydzielonego odrębnego miejsca pracy , zakresu czasowego czynności administracyjno- biurowych itp.).

Wnioskodawca M. S. odwołał się od w/w decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie. W odwołaniu z dnia 29 października 2013r. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do dochodzonej emerytury na koszt pozwanego organu rentowego wnioskodawca zarzucił ,że spełnia ku temu wszystkie ustawowe warunki ,ponieważ jego praca w trzech wykazywanych okresach zatrudnienia była pracą

w warunkach szczególnych , co potwierdzają –niesłusznie zdyskwalifikowane co do swej mocy dowodowej przez ZUS- kwalifikowane świadectwa pracy z okresów zatrudnienia na stanowiskach kierownika budów na budowach eksportowych w (...) S.A. jak też w A.E. D. , jak też dodatkowo -w przypadku okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym na stanowiskach : majstra, kierownika budowy i kierownika zespołu budów – wnioskodawca do przesłuchania w postępowaniu sądowym świadkowie . Reasumując odwołujący stwierdzał ,że jego pracę należy zakwalifikować do przewidzianych pod poz.24 Działu XIV Wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. prac w warunkach szczególnych związanych z wykonywaniem dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w w/w Wykazie (tymi zaś miały być z kolei prace : zbrojarzy , malarzy konstrukcji metalowych i cieśli ,wymienione kolejno pod poz. 4 ,6 i 5 Działu V Wykazu). Jednocześnie odwołujący podkreślał ,że wszelkie prace administracyjno-biurowe były immamentnie związane ze sprawowanym dozorem , stąd ich rozmiar czasowy pozostaje bez znaczenia dla zakwalifikowania jego pracy do prac w warunkach szczególnych , przy powołaniu się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007r. I UK 111/07 LEX nr 375689 .

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 25 listopada 2013r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy z tych samych względów ,które przywołane zostały w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie , po rozpoznaniu odwołania M. S.,wyrokiem z dnia 6 listopada 2014r. (sygn. akt IV U 2576/13) –w pkt. I.- zmienił zaskarżoną decyzję ZUS przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 30 sierpnia 2013r. , przy jednoczesnym stwierdzeniu braku odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu prawa do tak określonego

świadczenia. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy w Rzeszowie ustalił, że wnioskodawca M. S. ur. (...) złożył w pozwanym organie rentowym w dniu 30 sierpnia 2013 r. wniosek emerytalny, dochodząc prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca wykazał łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 27 lat i 6 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Równocześnie potwierdzone zostało, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Dowodząc wykonywania pracy w warunkach szczególnych wnioskodawca przedłożył ogólne świadectwo pracy z dnia 11 maja 1994 r. wystawione przez (...) Przedsiębiorstwo Budowlane w którym wskazano, iż w okresie zatrudnienia od 1 grudnia 1974 r. do 30 kwietnia 1994 r. zajmował kolejno stanowiska: majstra budowy, kierownika budowy, inżyniera budowy i ponownie kierownika budowy, przy czym w okresach od 30 grudnia 1977 r. do 31 marca 1978 r.

i od 22 grudnia 1992 r. do 30 kwietnia 1994 r. korzystał z urlopów bezpłatnych udzielonych na podstawie Kodeksu Pracy. Ponadto dla wykazania tego okresu jako pracy w warunkach szczególnych M. S. przedłożył własne pisemne oświadczenie jak również pisemne zaświadczenia świadków J. P.

i W. S. z których wynikało, że w całym okresie tego zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór inżyniersko-techniczny na budowach nadzorując prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych, prace zbrojarskie i betoniarskie, prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, prace dekarские czy prace przy spawaniu elektrycznym. Kolejne z wykazywanych przez wnioskodawcę okresów pracy w warunkach szczególnych potwierdzone zostały świadectwami wykonywania tego rodzaju prac przez (...) SA w W. Oddział w R. oraz A.E. (...) Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o.

w W. (okresy: od 12 marca 1990 r. do 15 maja 1991 r. i od 24 czerwca 1991 r. do 4 listopada 1992 r. stanowiskach majstra budowy i kierownika budowy na budowie eksportowej w Niemczech – zatrudnienie przez B., oraz okres od 7 listopada 1994 r. do 26 czerwca 1998 r. na stanowisku kierownika budowy na budowie eksportowej w Niemczech – zatrudnienie przez Przedsiębiorstwo (...)). W w/w dokumentach prace wnioskodawcy przyporządkowane zostały do prac

w warunkach szczególnych wymienionych pod poz. 24 Działu XIV Wykazu A załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). W konsekwencji tego wystąpienia pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał

w dniu 30 września 2013 r. – zaskarżoną w niniejszym postępowaniu – decyzję odmawiającą M. S. prawa do dochodzonej emerytury. Opierając się następnie częściowo w swoich ustaleniach na dowodach osobowych z zeznań świadków J. O. S. K. i W. S., zeznań samego wnioskodawcy dotyczących okresu jego pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym, jak też w całości na opinii biegłego specjalisty z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dowodach z dokumentów dotyczących tego okresu pracy

(aktach osobowych odwołującego) Sąd Okręgowy w Rzeszowie ustalił, że wnioskodawca M. S. zajmując w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym stanowiska: majstra budowy, starszego majstra budowy czy kierownika budowy sprawował dozór inżyniersko-techniczny nad pracami ziemnymi, ciesielskimi, betoniarskimi, murarskimi i malarskimi na prowadzonych budowach, a wszystkie te prace o podstawowym znaczeniu były pracami w warunkach szczególnych – przy ich odpowiednim przyporządkowaniu do prac wymienionych w Dziale V Wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. pod pozycją 1, 3, 4, 5 i 9. Tym samym – jak uznał Sąd I instancji – był to nadzór stały w narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia, a praca wnioskodawcy była pracą w warunkach szczególnych o jakiej z kolei mowa w Dziale XIV poz. 24 wyżej wskazanego Wykazu. Równocześnie Sąd Okręgowy z całego okresu zatrudnienia M. S. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym wyłączył z tak określonego kwalifikowanego zatrudnienia zarówno okresy przebywania wnioskodawcy na urlopie bezpłatnym (od 30 grudnia 1977 r. do 31 marca 1978 r. i od 22 grudnia 1992 r. do 30 kwietnia (...)) jak i okres kiedy zajmował on stanowisko kierownika wielkiego zespołu budów (od 1 czerwca 1979 r. do 20 marca 1985 r.). W tym bowiem ostatnim przypadku, kierując się zakresem czynności wnioskodawcy jak i stanowiskiem biegłego (przy jednoczesnej odmowie wiary odmiennym w tym względzie zeznaniom świadków i samego odwołującego) Sąd Okręgowy uznał, iż nie był to nadzór wykonywany stale i bezpośrednio przy stanowiskach na których prace wykonywane były w warunkach szczególnych, ponieważ głównym

zadaniem wnioskodawcy było wówczas organizowanie pracy na prowadzonych równolegle kilku budowach , tak więc był on wtedy bezpośrednim przełożonym kierowników budów. Z kolei gdy idzie o okresy pracy wnioskodawcy w (...) SA na budowach eksportowych , przypadające w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (od 12 marca 1990 r. do 15 maja 1991 r. i od 24 czerwca 1991 r. do 4 listopada 1992 r.) gdzie zajmował stanowiska zarówno majstra budowy jak i kierownika budowy ,to opierając się również w tym przypadku przede wszystkim na opinii biegłego ,Sąd Okręgowy w Rzeszowie uznał , że były to okresy pracy w warunkach szczególnych przy tożsamym charakterze tego zatrudnienia jak ten wykonywany przez wnioskodawcę w macierzystym zakładzie pracy. W przypadku zaś zatrudnienia M. S. w A.E. (...) Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o. w W. na budowie eksportowej w Niemczech na stanowisku kierownika budowy od 7 listopada 1994r. do 26 czerwca 1998r. Sąd I instancji przyjął również kwalifikowany charakter zatrudnienia odwołującego, opierając się w tym względzie na ustnych wyjaśnieniach biegłego ,w których stwierdził on ,że istnieją tożsame co uprzednio przesłanki do uznania także tego okresu za okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych już choćby z uwagi na zajmowane przez niego stanowisko pracy ,które wiąże się z profesjonalnym dozorem . W konsekwencji powyższego Sąd Okręgowy w Rzeszowie ustalił ,że wnioskodawca M. S. na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał ponad 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych ,przy jej przyporządkowaniu do prac wymienionych pod poz. 24 Działu XIV Wykazu A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w R. uznał żądanie odwołania za w pełni zasadne ,a zaskarżoną decyzję ZUS za naruszającą prawo . Dokonując bowiem oceny prawnej sprawy Sąd I instancji stwierdził , że wnioskodawca M. S. spełnił wszystkie konieczne warunki nabycia prawa do dochodzonej emerytury przewidziane w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.). Równocześnie Sąd Okręgowy uznał ,że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do tego świadczenia ,ponieważ rozstrzygnięcie o istocie sporu było możliwe dopiero po przeprowadzeniu pełnego postępowania dowodowego w postępowaniu sądowym , wskazując w tym względzie na art. 118 ust 1a wyżej powołanej ustawy emerytalno-rentowej. W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477 ¹⁴ § 2 k.p.c..

Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 6 listopada 2014 r. zaskarżony został przez pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.. W apelacji z dnia 9 grudnia 2014 r. pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy ,w szczególności art. 233 §1 k.p.c. przez nieuzasadnione przyjęcie , że praca wnioskodawcy na stanowisku kierownika budowy w okresie od 7 listopada 1994 r. do 26 czerwca 1998 r. świadczona na rzecz A.E. (...) Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o. w W. była pracą w warunkach szczególnych, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ,ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego

w R. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący -opisując dokładnie przebieg dotychczasowego postępowania - podkreślał ,że konieczne do wypełnienia brakującego okresu 15 lat pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych ustalenie Sądu I instancji o takim charakterze zatrudnienia odwołującego w w/w okresie od 7 listopada 1994r. do 26 czerwca 1998r. poczynione zostało wyłącznie w oparciu o ustne wyjaśnienie biegłego ,co w żadnym razie nie może być uznane za dostateczne w sytuacji braku jakichkolwiek innych dowodów pozwalających na ustalenie samego sposobu wykonywania wówczas przez wnioskodawcę dozoru (w aspekcie jego stałości i pełnowymiarowości czasu pracy). Pozwany organ rentowy zwracał przy tym uwagę , że również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontrydiktoryjności , a reprezentowany w sprawie przez fachowego pełnomocnika wnioskodawca, nie zgłaszał żadnych dodatkowych w tym względzie dowodów. Co więcej w pierwszej fazie postępowania wyraźnie wręcz oświadczył , iż wskazywany w apelacji okres zatrudnienia nie będzie przez niego dowodzony

z uwagi na wystarczający okres pracy w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym. W tym stanie rzeczy -zdaniem apelującego –wnioskodawca ostatecznie nie wykazał koniecznych 15 lat pracy w warunkach szczególnych ,co winno skutkować oddaleniem jego odwołania.

W odpowiedzi na apelację z dnia 14 kwietnia 2015 r. wnioskodawca M. S. wniósł o oddalenie wniesionego przez pozwany organ rentowy środka zaskarżenia ,przy jednoczesnym zasądzeniu stosownych kosztów postępowania (wg przedłożonego spisu kosztów) podkreślając, że tak ustalenia jak i będąca ich konsekwencją ocena prawna sprawy Sądu I instancji są ze wszech miar prawidłowe. W tym bowiem względzie wnioskodawca podkreślał ,że opiniujący w sprawie biegły w swoich ustnych wyjaśnieniach podkreślił ,że z tych samych względów dla jakich uznał pracę w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym za pracę w warunkach szczególnych ,należy uznać za taki okres pracy również ten aktualnie kwestionowany przez ZUS. Tym samym brak zarzutów zaskarżenia w odniesieniu do uznanego przez Sąd I instancji okresu pracy w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym , czynić musi zarzut ten bezskuteczny w odniesieniu do okresu zatrudnienia w A.E. (...) Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o. w W..

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ,rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. ,zważył co następuje;

Apelacja jest w ocenie tut. Sądu w pełni zasadna ,co skutkować musi wydaniem orzeczenia reformatoryjnego. Jak słusznie bowiem podnosi skarżący ,uznanie przez Sąd I instancji, iż wnioskodawca M. S. dowiódł wymaganego okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych nie zostało oparte na miarodajnych i przekonujących dowodach, przy czym powyższe stwierdzenie można by odnieść nie tylko to przywoływanego w apelacji okresu zatrudnienia wnioskodawcy w A.E. (...) Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o. w W., ale też do wcześniejszego okresu jego pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym , czy pokrywających się z tym zatrudnieniem okresów pracy w (...) SA w W. Oddział w R.

(o czym poniżej) . Ograniczając się jednak wyłącznie do wskazywanego przez skarżącego spornego okresu zatrudnienia podkreślić należy ,że praktycznie jedynym zaoferowanych przez wnioskodawcę na potwierdzenie kwalifikowanego charakteru pracy dowodem było świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 26 czerwca 1998 r. oraz dołączone do niego ,pochodzące z tej samej daty, zaświadczenie (vide k- 51 i 53 akt emerytalnych). W dokumentach tych jednak ,poza wymienieniem stanowiska pracy wnioskodawcy– kierownik budowy – i stwierdzeniem, iż była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w dozorcze inżynieryjno- technicznym na budowie (przy wymienieniu prac nadzorowanych maszynistów ciężkich maszyn budowlanych ,prac zbrojarskich, betoniarskich i prac przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości) z jednoczesnym ich przyporządkowaniem do odpowiednich pozycji zarządzenia resortowego jak też rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , brak jest jakichkolwiek bliższych informacji dotyczących samego sposobu wykonywania przez odwołującego dozoru (w przeciwieństwie do omawianego świadectwa ,inny tego rodzaju dokument wystawiony przez (...) SA zawierał choćby dodatkowe istotne stwierdzenie o stałym przebywaniu wnioskodawcy przy stanowiskach pracowników wykonujących prace zbrojarskie, betoniarskie czy prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych). Tymczasem wiadomym jest, iż tego rodzaju świadectwo pracy stanowi wyłącznie dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. i jako taki sam w sobie -w szczególności wobec jego powołanej wyżej ogólnikowej treści -nie może jeszcze przesądzać o kwalifikowanym charakterze zatrudnienia wnioskodawcy (por.m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2011r.I UK 107/11 LEX nr 1084700). Równocześnie odnotować przyjdzie , iż działający w niniejszej sprawie w imieniu odwołującego fachowy pełnomocnik , dla potwierdzenia tego okresu, nie zgłaszał żadnych innych dowodów . Co więcej na pierwszej rozprawie wręcz oświadczył (vide – e-protokół z dnia 17 kwietnia 2014r. 00:03:07- 00:37:34) ,iż rezygnuje z dowodu

z akt osobowych wnioskodawcy z tego okresu zatrudnienia o które uprzednio i to też z urzędu bezskutecznie występował do pracodawcy Sąd Okręgowy w Rzeszowie. Tak więc to dopiero treść opinii biegłego ,w której wyłączył

on z długiego okresu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym okresy tak urlopów bezpłatnych i jak i okres zajmowania stanowiska kierownika zespołu budów (co w sumie stanowiło o braku 15 lat kwalifikowanego zatrudnienia) wymusiła na wnioskodawcy dodatkowe działania procesowe, przy czym ograniczyły się one wyłącznie do wezwania biegłego aby w ustnych wyjaśnieniach dokonał oceny charakteru jego pracy także w odniesieniu do omawianego okresu zatrudnienia w A.E. (...) Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o. w W. tj. do podania, czy również w tym wypadku jest to praca w warunkach szczególnych. Na tak postawione pytanie biegłym co prawda odpowiedział pozytywnie, niemniej jednak w żadnym razie – jak słusznie podnosi apelujący – nie mogło być to przesądzające dla wyniku sprawy i to z kilku niezależnych względów. Przede wszystkim bowiem praca w warunkach szczególnych to w istocie określona sytuacja faktyczna, której kwalifikacji prawnej dokonuje sąd, a nie biegły (tak też wprost

w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 r. III UK 196/13 LEX nr 1540140). Tym samym w tego rodzaju sprawach dowód z opinii biegłego może być dopuszczony wyjątkowo (np. dla wyjaśnienia pewnych kwestii technicznych wymagających wiadomości specjalnych z zakresu technologii produkcji itp.) ale nie dla przesądzenia istoty sporu (ta uwaga dotyczy więc także niekwestionowanego przez ZUS w apelacji uznanego przez Sąd I instancji okresu pracy wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym gdzie również zabrakło samodzielnych ustaleń Sądu Okręgowego w zakresie sposobu wykonywania przez wnioskodawcę dozoru). Po drugie – co także odnieść należy do opinii zasadniczej – nie do zaakceptowania jest leżący u podstawy konkluzji opinii pogląd biegłego, iż sam fakt zajmowania stanowiska kierownika budowy przesądza o tym, że sprawowany dozór ma charakter stały i bezpośredni (co uzasadnione zostało bliżej nie przywołanymi przez biegłego przepisami prawa budowlanego, z których ma wynikać bezpośrednia odpowiedzialność kierowników budów za prowadzone budowy). Na tym zaś z gruntu fałszywym stanowisku stanął biegły opiniując w ustnych wyjaśnieniach, że także okres zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku kierownika budowy w Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) należy uznać za okres pracy w warunkach szczególnych, nie znając bliżej jakie były realia tej pracy, a więc jak w istocie dozór ten był przez wnioskodawcę w tym czasie wykonywany. Co więcej na okoliczność charakteru omawianego okresu zatrudnienia odwołujący nie tylko, że nie zawnioskował do przesłuchania świadków ale też nawet w swoich zeznaniach na rozprawie poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku – nadto w obecności reprezentującego go fachowego pełnomocnika – nie zawarł żadnych stwierdzeń odnoszących się do tej pracy (vide zapis e-protokołu rozprawy z dnia 30 października 2014r. 00:16:15 – 00:29:06). Tymczasem, jak wynika też z utrwalonego w tym względzie poglądu judykatury (por. podsumowujący zagadnienie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r. I UK 184/13 LEX nr 1448473), dla przyjęcia, że dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w warunkach szczególnych musi on odpowiadać łącznie następującym warunkom;

- musi być dozorem inżynieryjno-technicznym czyli specjalistycznym,

- musi być sprawowany bezpośrednio i stale w określonym skonkretyzowanym środowisku pracy w którym istnieje narażenie na czynniki o znacznej szkodliwości dla zdrowia (tu też istotna kwestia dozoru pośredniego w przypadku stanowisk kierowniczych, a więc koniecznych ustaleń w zakresie tak liczby jak i zakresu obowiązków podległych kierownikom majstrów czy brygadzystów),

- powinien dotyczyć prac zgodnych z wykazami prac w szczególnych warunkach zawartymi w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i wykonywanych bezpośrednio przez osoby nad którymi jest sprawowany,

- w końcu musi być to nadzór stały, a więc nie okazjonalny (peryferyjny) czyli powinien być sprawowany w pełnym wymiarze czasu jaki obowiązuje osobę nadzorującą na zajmowanym przez nią stanowisku.

W kontekście więc tych wszystkich wyżej powołanych przesłanek stanowczo stwierdzić należy, że ustalenia Sądu I instancji w zakresie zatrudnienia wnioskodawcy

w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (pokrywającego się z wykazywanym także kwalifikowanym zatrudnieniem na budowach eksportowych w (...) SA) były co najmniej niepełne, a gdy idzie o podnoszony przez apelującego okres zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Budowlanym (...), ustalenia te nie zostały w ogóle poczynione. W tym stanie rzeczy rozważenia więc wymagało czy powyższe czyni koniecznym uzupełnienie na tym etapie postępowania materiału dowodowego, a jeżeli tak to w jakim zakresie. Mając jednak na względzie postawę procesową

wnioskodawcy ,a także ogólne reguły dowodzenia (art.232 k.p.c.) i obowiązującą również dla tej kategorii spraw zasadę prawdy materialnej (art.3 k.p.c.) Sąd Apelacyjny uznał ,że kontynuowanie postępowania dowodowego jest niedopuszczalne. Prowadzenie bowiem dalszych dowodów musiałoby nastąpić z urzędu

i to też tylko w ograniczonym i niepewnym co do swych skutków zakresie (ewentualne ponowienie próby pozyskania akt osobowych wnioskodawcy), w sytuacji gdy sam zainteresowany reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nawet na etapie postępowania apelacyjnego ,znając argumentację skarżącego ZUS, żadnych wniosków dowodowych nadal nie zgłaszał . Tymczasem przedstawienie przez stronę dowodów w celu wykazania określonych twierdzeń o faktach z których wywodzi dla siebie korzystne skutki jest nie tyle jej prawem czy obowiązkiem procesowym co ciężarem procesowym wynikającym i zagwarantowanym przepisami prawa przede wszystkim w jej własnym interesie ,to więc interes strony nakazuje podjąć wszelkie czynności procesowe w celu udowodnienia faktów z których wywodzi korzystne skutki prawne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 marca 2014 r. III AUa 930/13 LEX nr 1451684) . Wszystko to razem prowadzić więc musi do stwierdzenia ,że okres pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwo Budowlanym (...) nie został wykazany jako okres pracy w warunkach szczególnych . Zważywszy zaś na jego wymiar czasowy (od 7 listopada 1994r. do 26 czerwca 1998r. tj. 3 lata 7 miesięcy i 19 dniu) oraz uznany przez Sąd I instancji ,a nie kwestionowany przez skarżącego pozostały okres pracy w warunkach szczególnych (łącznie 12 lat - okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym pokrywający się z okresami pracy w (...) SA - od 1 grudnia 1974r. do 21 grudnia 1992r. – z wyłączeniem urlopów bezpłatnych od 30 grudnia 1977r.do 31 marca 1978r. i od 22 grudnia 1992r. do 30 kwietnia 1994r. oraz okresu pracy na stanowisku kierownika wielkiego zespołu budów od 1 czerwca 1976r. do 20 marca 1985r.) stanowi to o nie legitymowaniu się przez wnioskodawcę wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Stąd brak wszystkich przewidzianych w art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.). przesłanek dla potwierdzenia prawa M. S. do dochodzonego świadczenia emerytalnego.

Mając więc powyższe na uwadze i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.